



A kockázati tőke magas kockázattal járó, tőzsdén nem jegyzett vállalkozások részesedés-finanszírozására szolgáló forrás, amelyet a magánszemélyek, illetve a professzionális befektetési szervezetek a kimagasló hozam realizálása végett investálnak – jellemzően innovatív – vállalkozásokba.

VI./1.3.: A kockázati tőke jellemzői

Mielőtt jellemzőire rátérnénk, érdemes tisztázni a **kockázati tőke** („*venture capital*”) fogalmát. A kockázati tőke magas kockázattal járó, tőzsdén nem jegyzett vállalkozások részesedés-finanszírozására szolgáló forrás, amelyet a magánszemélyek, illetve a professzionális befektetési szervezetek a kimagasló hozam realizálása végett investálnak – jellemzően innovatív – vállalkozásokba. Ebbéli minőségében a kockázati tőkét fontos megkülönböztetni a **fejlesztőtőkétől** („*development capital*”) és az általános értelemben használt **befektetőtőkétől** („*private equity*”). A fejlesztőtőke jellemzően a kevésbé kockázatos, fejlődésük korai szakaszán már túljutó, közepes vállalkozásokat részesíti előnyben a nagy kockázatúakkal szemben. A private equity pedig az irodalomban legáltalános értelemben használt, befektetett magántőke, amely nem feltétlenül az innovatív, kimagasló növekedési potenciálú vállalkozásokat keresi, hanem bármely ígéretes befektetési lehetőséget. A kockázati tőke-befektetők jellemzően az alábbi tulajdonságokkal bíró vállalkozásokat keresik pénzük elhelyezésére:

A) a vállalkozás terméke/technológiája/szolgáltatása a nemzetközi piacokat célozza meg, vagy egyenesen új (globális) piacot teremt, hiszen ez biztosítja az elvárt kimagasló hozamhoz szükséges növekedést;

B) nagy, lehetőleg több vállalkozásban szerzett tapasztalattal rendelkező kulcsszereplők a vállalkozás irányításában. Gyakran előnyt jelent, ha az üzleti sikereken túl a bukásban is van tapasztalat, hiszen a válsághelyzet megélése, illetve kezelési kényszere döntő fontosságú lehet egy nagy kockázatú üzletben;

C) világos és reális pénzügyi terv;

D) egymásra épülő finanszírozási körök tervezésének lehetősége, azaz az egyik befektetés képes addig a pontig elvinni a vállalkozást, ahol majd egy újabb befektetéshez vonzóvá válik;

E) reális kiszállási lehetőségek, azaz a befektető már belépésekor látja kiszállásának lehetséges módjait.

A következőkben kicsit részletesebben is áttekintjük a kockázati tőke-befektetések jellemzőit. Azt már a meghatározásból tudjuk, hogy a kockázati tőke részesedés-finanszírozó eszköz, azaz a tőkés befektetése ellenértékéért **résztulajdont** szerez a vállalkozásban. Ezt a befektető **jelentős hozam** elérése érdekében teszi. A kockázati tőke éves hozamvárása jellemzően több, mint 25%. A befektető nyilvánvaló érdeke tehát a cég értékének jelentős növelése.

A kimagasló hozam realizálása érdekében a befektető jelentős **növekedési potenciállal** rendelkező vállalkozásokba, elsősorban a globális piacokra törekvő, saját kutatás-fejlesztési kapacitással rendelkező vállalkozásokba investál. A fentiek alapján a befektető **jelentős üzleti kockázatot** vállal, hiszen a kockázati befektetések célpontjai csak kis százalékban válnak igazán sikeressé.



Melyek a kockázati tőke főbb jellemzői?

A kockázati tőke **türelmes tőke** (Osman 1996). A kockázati tőkések többnyire olyan befektetéseket vállalnak, amelyek hosszabb idejű (3-7 év) tőkelekötést igényelnek. Érdekeltségük az osztalékfizetéssel szemben inkább a tőkenyereség eléréséhez kötődik. Így a finanszírozott vállalkozás nyereségét vissza tudja forgatni a cégbe.

A kockázati tőke nemcsak forrást biztosít a vállalkozás számára, hanem gyakran a befektető saját **szakértelmét és kapcsolatrendszerét** felhasználva, közreműködik a vállalkozás menedzselésében vagy üzletfejlesztésében is. Teszi ezt egyrészt a közös cél előmozdításáért, másrészt saját tulajdonosi érdekeinek védelmében.

A kockázati tőke hosszabb távon **drágább, mint a hitel**, hiszen a kockázati tőke-befektető nagyobb hozamot vár el a piaci hitelkamatoknál. Egy hagyományos kereskedelmi hitelnél a hitelező az adós fizetési képtelenségének kockázatát vállalja. És még ez is csak akkor okoz a hitelezőnek tényleges veszteséget, ha az egyéb kikötött biztosítékok értékesítésével sem tud pénzhez jutni. Ezzel szemben a kockázati tőke-befektető eleve azt vállalja, hogy a várt üzleti siker elmaradása esetén maga is viseli az ezzel járó veszteség arányos részét.